

RAPORT PRELIMINAR PRIVIND CERCETĂRILE ARHEOLOGICE PREVENTIVE DE LA BUFTEA-FLĂMÂNZENI (2008)

Cristian SCHUSTER, Mircea NEGRU,
Alexandru S. MORINTZ, Raluca KOGĂLNICEANU

În perioada noiembrie-decembrie 2008, pe teritoriul sitului arheologic de la Buftea-*Flămânzeni* au avut loc cercetări arheologice preventive având ca scop principal identificarea și cercetarea complexelor arheologice, recuperarea materialului arheologic, restaurarea, conservarea și valorificarea sa științifică, împreună cu informațiile de specialitate colectate în cursul săpăturilor¹. Ca obiective specifice menționăm obținerea de noi informații științifice privind urmele de locuire din Bronzul Târziu, Hallstattul Timpuriu, secolele I-II p.Chr. și secolele VIII-XI.

Terenul este situat pe terasa înaltă, de maximum 6,00-10,00 m față de malul drept al râului Colentina, într-o zonă delimitată de specialiștii Muzeului Municipiului București ca fiind un sit arheologic de *Categoria A*.

Istoricul cercetărilor

Zonele limitrofe râului Colentina din arealul orașului Buftea au fost de mult timp în atenția arheologilor. Amintim, în acest sens, investigațiile Vioricăi Enăchiuc-Mihai, desfășurate în punctele „*La Sălcii*”, unde a fost surprinsă o locuire de sec. VIII, și „*La Calul Bălan*”, unde s-au documentat două nivele de locuire getice, din perioada secolelor II a.Chr. – I p.Chr.².

Aceeași autoare amintește și că în punctele „*Abator*” și „*La Viroagă*” au fost identificate situri din sec. III-IV d.Chr. și din sec. X-XI (cultura Dridu).

Alte referiri găsim la Eugen Comșa³, Aristide Ștefănescu⁴, anume punctele *Mănești* și *La Gutui*, la Vasilica Sandu-Cuculea, Laura Georgescu⁵ și, recent, la Gheorghe Mănucu-Adameșteanu și Nicolae Mercan⁶.

¹ Din colectivul de cercetare au făcut parte: C. Schuster, M. Negru, A.S. Morintz, R. Kogălniceanu, I. Semuc, T. Popa, Gh. Mihai, I. Gheorghe, A. Comșa, G. El Susi.

² Enăchiuc-Mihai 1978, p. 72 și pl. XI-XV.

³ Comșa 1989.

Metode de cercetare

Investigarea terenului, pe suprafața de cca. 14000 m², care face parte din situl arheologic, s-a realizat în două etape (pl. I). În prima etapă au fost practicate două secțiuni pe laturile de nord și de sud, perpendiculare pe albia râului Colentina, pentru evaluarea suprafeței. Acestea aveau dimensiuni de 122x2.00 m (S₁), respectiv 111x2,00 m (S₂). În a doua etapă, au fost trasate mai multe casete de mari dimensiuni, amplasate pe două rânduri. Ele au avut următoarele dimensiuni: C₁ (C_{1a} = 22x30 m; C_{1b} = 11x30 m), C₂ (30x40 m), C₃ (30x24 m), C₄ (30x24 m), C₅ (30x24 m), C₆ (30x24 m), C₇ (30x24 m) și C₈ (30x24 m).

Complexele arheologice

În cursul cercetărilor au fost identificate două ateliere de redus minereu de fier și cinci gropi. Dintre complexele menționate, trei gropi aparțin secolului I-II p.Chr. (*Gropile nr. 1, 3-4*), celelalte complexe fiind atribuite secolelor IX-X (*Gropile nr. 2 și 5*) (pl. IV/2 = *Groapa nr. 5*).

Atelierele de redus minereul de fier

Atelierul nr. 1 (pl. II; IV/1)

În C₆, în partea ei sudică, în A8-12 și B8-12 și C8-12, a fost descoperit primul dintre *Atelierele de redus minereu* (notat *Atelierul nr. 1*). Urmele acestuia au putut fi identificate începând cu adâncimea de -0,35/0,45 m, ele fiind documentate prin bobite și fragmente mai mari din lut (cu dimensiuni mergând până spre 0,10x0,16 m), înroșite puternic.

Complexul, distrus încă din vechime, dar fiind răvășit și de lucrările agricole de adâncime din zona *Flămânzeni*, era compus din două segmente. Primul dintre ele a fost o groapă de alimentare de 4,50x3,80 m, ce cobora până la -0,85 m, conținând un pământ negru, ușor spicat cu bobite de lut ars, amestecat pe alocuri cu cenușă, bucăți de lemn ars, adăpostind un lot important de ceramică fragmentară, zgură rezultată în urma procesului de reducere a minereului și resturi osteologice animale.

Această groapă avea ca vecin în partea sa estică zona propriu-zisă a cuptorului. Din păcate acesta, ca urmare a procesului tehnologic a fost distrus după operațiunea de reducere a minereului. Forma, parțial detectabilă în teren, a fost ușor ovală, cu dimensiunea probabilă de 1,10x0,97 m. Din

⁴ Ștefănescu 1978; 1979; 1989; 2005.

⁵ Georgescu 1978.

⁶ Mănuclu-Adameșteanu, Mercan 2002.

cuptor s-a identificat un segment din baza peretelui nordic, ușor arcuit, cu înălțimea de 0,21 m și grosimea variind între 0,12/0,18 cm.

Jur împrejurul cuptorului, pe un areal de 5,60x6,20 m, au fost găsite resturile din pereții acestuia, unele dintre fragmente fiind mai mari (maximum 0,13 m în diametru). La fel, pământul din imediata apropiere a cuptorului, din cauza căldurii degajată de acesta, s-a înroșit, nuanțele mergând de la roșu puternic până la portocaliu și galben intens. Adâncimea până la care s-a constatat pătrunderea căldurii focului a fost de -0,79 m.

În groapa de alimentare s-au găsit numeroase fragmente ceramice, oase de animale și câteva fragmente de zgură de fier. Ceramica descoperită în complex aparține la două categorii principale. Prima categorie cuprinde fragmentele de vase din pastă semifină nisipoasă de culoare cărămizie. Au fost identificate numeroase fragmente buze, baze și pereți de vase de dimensiuni mijlocii, ce poartă urme de ardere secundară la exterior. Aceste fragmente erau adesea decorate cu striuri orizontale, respectiv benzi orizontale în val.

A doua categorie cuprinde foarte puține fragmente din vase din pastă fină de culoare cenușie sau negricioasă. Majoritatea sunt din partea mijlocie a unor vase de mari dimensiuni. Acestea provin probabil de la amfore cu torți în bandă de mici dimensiuni.

Atelierul nr. 2 (pl. III)

Prezența acestuia a fost localizată în C₅, în zona sa nord-estică, și anume în □ *A11-14* și *B11-14*. Trebuie spus că acest complex a avut o dispunere aproape în linie cu *Atelierul nr. 1*, fiind la cca. 20 m sud-vest de acesta din urmă.

Urmele complexului au putut fi sesizate începând cu adâncimea de 0,30/0,35 m. Cantitatea de pământ ars până la roșu a fost mult mai mică decât în cazul precedentului *Atelier*. Groapa de alimentare a fost mai mică, de formă ușor ovală, cu dimensiunea de 2,10x2,00 m, și adâncimea maximă de 0,76 m. O bună parte a ei a fost acoperită de resturile cuptorului de reducere al minereului. Inventarul complexului s-a dovedit sărac, fiind compus din pământ negru, puțină cenușă, rare fragmente ceramice și o cantitate minoră de oase de animale.

Cuptorul propriu-zis a fost situat în vechime la nord-est de groapa de alimentare. Nu s-au putut stabili nici forma, nici dimensiunea acestuia. Probabil a fost și el ușor oval. Dispersia resturilor cuptorului a fost de cca. 3,60x3,00 m, iar pământul afectat de căldura instalației de foc a mers până la 0,59/0,61 m. Adâncimea maximă la care a pătruns căldura cuptorului a fost de -0,69 m.

Comparând cele două ateliere, este evident că primul a fost mai mare, cuptorul acestuia fiind, foarte probabil, de dimensiuni mai largi. Nu excludem posibilitatea că în *Atelierul nr. 1* să se fi procedat la reducerea mai multor șarje de minereu.

Și gropile de alimentare au avut mărimi diferite, la fel și inventarul lor a fost de consistență, cantitativă și calitativă, diferită. Lotul de ceramică din *Atelierul nr. 1* a fost impresionant față de cel din al doilea complex. De asemenea și cantitatea de resturi osteologice animaliere a fost mai redusă în *Atelierul nr. 2*. Este posibil ca groapa *Atelierului nr. 1* să fi fost folosită, poate după abandonarea cuptorului, ca areal de depunere a resturilor menajere.

Notabil este și că fragmentele ceramice din *Atelierul nr. 2*, prezintă, în cantitate sporită, urme de arsură secundară.

Gropi menajere

Groapa nr. 1

Groapa, notată G_1 , descoperită în C_2 , $A14-15$, avea forma ovală. Lungimea sa era de 1,65 m, lățimea de 1,08 m și adâncimea maximă de 0,88 m. Groapa pornește din stratul de pământ de culoare cenușiu-negricioasă, gros de 0,30 m.

În umplutura gropii au fost descoperite fragmente de vase ceramice modelate cu mâna, un fragment de gresie, un fragment de mandibulă de animal.

Fragmentele de vase sunt din pastă semifină, ce conține nisip și mică. Arderea este incompletă. La interior fragmentele au culoare cenușiu-negricioasă, iar la exterior culoarea cărămiziu-gălbuie. Au fost descoperite fragmente din pereții unor vase, precum și un fragment de la un vas de mici dimensiuni, cu corp cilindric și pereți ușor arcuiți.

Date: Hallstatt Timpuriu.

Groapa nr. 2

Groapa, identificată în C_3 , $\square HI$ și II , și $C_{3,1}$, avea o formă ovală în plan. Lungimea ei era de 2,15 m, lățimea de 1,70 m, iar adâncimea de 1,02 m. Pentru cercetarea ei a fost deschisă $C_{3,1}$ cu latura de 3,50 m.

În umplutura gropii au fost descoperite fragmente de vase ceramice modelate la roată, fragmente de chirpic și oase de animale.

Ceramica modelată la roată a fost realizată din pastă semifină ce conține mult nisip și mică. La exterior vasele aveau culoarea cărămizie.

Date: sec. IX-XI.

Groapa nr. 3

Groapa, notată G_3 , descoperită în C_3 , $\square E12$ și $E13$ și $F12$ și $F13$, avea formă ovală în plan. Lungimea sa era de 2,20 m, lățimea de 1,60 m, iar adâncimea maximă de 0,94 m. Complexul pornește din stratul cenușiu-negricios gros de 0,15-0,20 m.

În umplutura complexului au fost descoperite fragmente de vase ceramice modelate cu mâna și oase de animale.

O primă categorie cuprinde fragmente de vase modelate din pastă grosieră compactă ce conține nisip și pietricele. Arderea este incompletă. La interior au culoare negricioasă, sau cenușiu-gălbuie, la exterior culoare cărămiziu-gălbuie. Între fragmentele de vase ceramice menționăm trei fragmente din o ceașcă dacică decorată pe buză cu caneluri oblice, respectiv o bază plată a unui vas.

A doua categorie cuprinde fragmente din pereții unor vase de mari dimensiuni din pastă grosieră, friabilă, ce conține fragmente ceramice pisate (cu dimensiuni de la 1 la 7 mm). Arderea este incompletă. Miezul este de culoare negricioasă, iar la exterior au culoarea cărămiziu-gălbuie.

Datare: sec. I-II d.Chr.

Groapa nr. 4

Complexul descoperit în C_4 , $E1$, notat G_4 , era de mici dimensiuni. Forma lui a fost rotundă la gură. Diametrul său era de 0,45 m, iar adâncimea de 0,65 m.

În umplutura complexului au fost descoperite fragmente de vase ceramice modelate cu mâna, respectiv fragmente de chirpici și așchii de la oase de animale.

O primă categorie cuprinde fragmente de vase modelate din pastă grosieră compactă ce conține nisip și pietricele. Arderea este incompletă. La interior are culoarea negricioasă, sau cenușiu-gălbuie, la exterior culoare cărămiziu-gălbuie. Acestei categorii îi aparține un fragment dintr-un vas cu corp arcuit și un fragment din baza unui vas.

Au fost descoperite și fragmente de la recipiente din pastă fină, cu lut fără impurități majore.

Datare: sec. I-II d.Chr.

Groapa nr. 5 (pl. III/2)

Complexul descoperit în C_6 , $E10$ și $E11$ și $F10$ și $F11$, notat G_5 , avea formă ovală. Lungimea sa era de 2,60 m, lățimea de 2,40 m, iar adâncimea maximă de 1,12 m de la nivelul actual al solului.

În umplutura gropii au fost descoperite fragmente de vase ceramice modelate la roată, fragmente de chirpic și oase de animale.

Vasele modelate la roată sunt din pastă semifină de culoare cărămizie ce conține mult nisip și mică. Multe din fragmentele descoperite sunt decorate cu striuri orizontale.

Datare: sec. IX-XI.

„Concentrări de oase umane”

În C_7 s-au descoperit mai multe concentrări de oase umane, în special în apropierea șanțului de irigație. Acestea provin în mod cert de la morminte

deranjate, fiind reprezentate, în cea mai mare parte, din fragmente foarte mici de os, rupte din vechime și dispuse în spațiu fără să urmeze vreun tipar anume.

Unele concluzii

Epoca Bronzului (pl. V/A:1-4)

Prezența ceramicii Tei IV confirmă existența în zonă a unei așezări. Din păcate urme mai consistente ale acesteia nu au putut fi surprinse de investigația noastră. De altfel, este cunoscut că la Buftea-Flămânzi, în punctul „Mănăstirea Cârna”, tot pe malul drept al Colentinei, la cca. 250 m nord-est de terenul cercetat de noi, a ființat o așezare Tei⁷. Aceasta nu este singura așezare documentată pe teritoriul orașului Buftea. Alt sit a fost identificat la „Mănești”⁸.

Fragmente răzlețe, în special atipice, au apărut în pământul vegetal din S_1 , S_2 , C_1 , C_2 , C_3 și C_4 . După morfologia pastei au putut fi identificate două categorii. Prima este cea grosieră, ce conține nisip și pietricele. La interior are culoarea negricioasă sau cenușiu-gălbuie, la exterior culoare cărămiziu-gălbuie. A doua categorie este cea fină, a cărei compoziție este lipsită de impurități. Pentru formele identificate la Buftea, se găsesc analogii în toate așezările Tei IV⁹.

Din C_1 , de la adâncimea de -0,63 m, a putut fi recuperat și un fragment dintr-o lamă din silex (pl. V/A:4). Acest tip de piesă din piatră cioplită a fost ades întâlnită în siturile culturii Tei¹⁰.

Epoca fierului

Hallstatt Timpuriu (pl. V/A:5)

Prezența ceramicii *hallstattiene* demonstrează existența în apropierea terenului cercetat prin săpături de noi a unei foarte probabile așezări.

Ceramica descoperită, puțină și puternic fragmentată, a fost modelată din pastă semifină. Dintre respectivele fragmente, amintim o toartă de la un castronel, ce fusese dotat cu două apucători de acest gen, dispuse simetric.

Secolele I-II p.Chr. (pl. V/B)

Inventarul celor trei gropi (G_1 , G_3 și G_4) este foarte sărac, motiv pentru care și încadrarea cronologică a acestor complexe este dificilă. Cele câteva fragmente ceramice care pot fi desenate au analogii în secolele II a.Chr.–I p.Chr.

⁷ Ștefănescu 2005, p. 281; Schuster 2005, p. 89.

⁸ Zănescu 1992, p. 364; Schuster 2005, p. 89.

⁹ Schuster 2007, p. 64-68, cu bibliografie.

¹⁰ Schuster 2007, p. 40, cu lit.

Astfel, fragmentul de vas tronconic decorat cu creștături oblice pe buză (nr. inv. 0003A-C) este asemănător unuia descoperit în situl de la Prundu-*La Stână*¹¹, datat în secolele II-I a.Chr. Un vas cilindric cu corp arcuit (nr. inv. 0004) are, de asemenea, analogii la Prundu-*La Stână*¹², fiind datat tot în secole II-I a.Chr.

Decorul cu creștături oblice pe buză este specific unor cești și vase descoperite la Buridava-Ocnița¹³, într-un context care cuprinde și mai multe importuri printre care și o oglindă circulară din metal alb¹⁴, specifică secolelor I-II p.Chr.¹⁵. De asemenea, vase decorate cu creștături pe buză au fost descoperite în faza timpurie a culturii Militari-Chilia la Mătăsaru¹⁶ și la Militari-*Câmpul Boja*¹⁷.

În complexe menționate au fost descoperite și fragmente de vase ceramice din pastă grosieră friabilă (nr. inv. 0005) ce conține fragmente de lut ars. Această pastă este asemănătoare celei a unor vase din cadrul culturii Militari-Chilia, cultură datată în secolele II-IV p.Chr. Prezența acestei categorii de pastă, asociată cu decorul cu creștături oblice pe buzele vaselor, pe baza analogiilor prezentate, ne determină să datăm complexe în discuție în limitele secolelor I-II p.Chr.

Evul Mediu Timpuriu

Ateliere de reducere și prelucrare a fierului

Prezența celor două ateliere cu resturile de la cuptoare de redus minereu nu este o raritate în mediul Dridu de pe teritoriul României. Astfel de instalații de foc, unele mult mai bine păstrate, s-au descoperit, printre altele, la Radovanu, Dridu, București-*Străulești*, București-*Ciurel*, București-*Băneasa*, Fetești, Bucu, Dodești, Curcani, Bucov-Tioaca, Bucov-Rotari etc.¹⁸. Pentru aceeași perioadă au fost cercetate ateliere și în spațiul dintre Prut și Nistru¹⁹.

Din păcate, la Buftea-*Flămânzeni*, după cum s-a văzut, s-a păstrat numai un mic fragment din peretele unuia dintre cuptoare. Deci nu putem cunoaște cu exactitate dimensiunile reale ale acestor instalații de foc.

¹¹ Sîrbu 1996, p. 87 și pl. 118/9.

¹² Sîrbu 1996, p. 87 și pl. 116/1, 3.

¹³ Berciu 1981, p. 62 și pl. 50/3, 5.

¹⁴ Berciu 1981, p. 62 și pl. 48/3.

¹⁵ Negru 2005.

¹⁶ Bichir 1984, pl. XI/5, 7.;

¹⁷ Negru 2007, pl. 28/5.

¹⁸ Zaharia 1967; Comșa 1978, p. 47-52; Teodor 1996, p. 17-18; Matei 2004; Olteanu 2007; Schuster, Popa 2008, p. 78-79.

¹⁹ Postică 2007, p. 156 și urm.

În arealul „*gropilor de alimentare*” și în zona de împrăștiere a resturilor cuptoarelor s-au găsit și bucăți de zgură. Din păcate, piese din metal (unelte, arme, podoabe), inclusiv monede²⁰, nu au fost descoperite.

În ceea ce privește cele două gropi menajere (G_2 și G_5), astfel de complexe s-au găsit în toate așezările Dridu cercetate prin săpături arheologice.

Materialul arheologic

Ceramica (pl. VI-IX)

Ceramica descoperită în cadrul complexelor din Evul Mediu Timpuriu a fost modelată la roată. Analiza pastei ceramice indică două mari categorii: vase din pastă semifină nisipoasă și vase din pastă fină. Se poate considera că, în general, respectivele categorii corespund funcționalității acestor vase: respectiv vase de bucătărie și vase pentru servitul mesei.

Vase din pastă semifină

Vase din pastă semifină de culoare cărămizie. Pasta conține nisip și mică, la care se adaugă rare pietricele (cu dimensiuni de la 1 la 3 mm). Arderea primară este completă. La exterior vasele au un strat de slip.

Acestei categorii ceramice îi aparțin fragmente din partea superioară a unor vase cu corp bombat, umăr pronunțat, gât cilindric scurt și buza scurtă ușor răsfrântă (nr. inv. 0085), respectiv vase cu corp bombat și buza arcuită la exterior (nr. inv. 0097).

Unul din fragmentele amintite (nr. inv. 0085) este similar unei descoperiri făcute în așezarea de la Bucov-*Tioca*, în cadrul atelierului de fierărie (*dependința nr. 5*), datat în a doua jumătate a secolului al IX-lea și în secolul al X-lea²¹. Celălalt fragment de vas (nr. inv. 0097) are analogii în așezarea de la Buftea-*La Sălcii* la sfârșitul secolului al X-lea și începutul secolului al XI-lea²².

Vase din pastă semifină de culoare cărămizie sau cărămiziu-gălbuie. Pasta conține mult nisip, mica și pietricele frecvente (cu dimensiuni de 1-2 mm). Suprafața este aspră. Arderea primară este completă.

Acestei categorii de pastă îi aparțin fragmente de vase cu gât scurt cilindric, decorate pe umăr cu benzi de linii în val (nr. inv. 0065); vase cu gât scurt cilindric decorate cu striuri orizontale (nr. inv. 0118, 0131); vase cu buza răsfrântă care au fost decorate pe umăr cu striuri orizontale peste care s-a incizat o bandă de linii în val (nr. inv. 0130), vase cu buza răsfrântă decorate cu o bandă de linii în val incizate (nr. inv. 0063, 0071, 0072, 0075)

Pastă semifină de culoare cărămizie. Pasta conține mult nisip, mică și pietricele frecvente (cu dimensiuni de 1-4 mm). Ardere primară

²⁰ Cum este cazul altor ateliere investigate, vezi Langu 2006.

²¹ Comșa 1978, fig. 66/7.

²² Mănușu-Adameșteanu, Mercan 2002, p. 52 și pl. 2/7.

incompletă. La interior pereții au culori de la cenușiu la negricios. Vasele nu au slip la exterior.

Acestei categorii de pastă îi aparțin fragmente de vase cu buza rotunjită la exterior, decorate cu striuri și o bandă de linii incizate în partea superioară (nr. inv. 0102); vase cu corp bombat, gât cilindric, buza scurtă răsfrântă, decorate cu striuri orizontale (nr. inv. 0020); vase cu buza răsfrântă, decorate cu striuri și o bandă de linii în val incizate în partea superioară (nr. inv. 0009); vase decorate cu un șir de linii punctate în forma literei X (nr. inv. 0137); vase cu gât cilindric și buza scurtă orizontală, decorate cu benzi de linii în val și/sau orizontale (nr. inv. 0112, 0110); vase decorate cu linii verticale punctate peste striurile orizontale (nr. inv. 0031); vase cu corp bombat și buza arcuită la exterior, decorate pe partea superioară cu striuri (nr. inv. 0034).

Dintre fragmentele amintite unul (nr. inv. 0034) are analogii la Bucov-Tioca, în cadrul *bordeiului nr. 1*, datat în secolul VIII și la începutul secolului IX²³, Căscioarele-Suharna în secolele IX-X²⁴, Buftea-La Viroagă, așezare datată în secolele IX-XI²⁵, respectiv Buftea-La Sălci, așezare datată la sfârșitul secolului al X-lea și începutul secolului al XI-lea²⁶.

Un alt fragment (nr. inv. 0020) este similar unora descoperite la Bucov-Rotari, în *bordeiul nr. 1*, datat la mijlocul secolului al IX-lea²⁷, respectiv la Bucov-Tioca²⁸, unde a fost datat tot la mijlocul secolului al IX-lea și la Căscioarele-Suharna²⁹, în secolele IX-X.

În fine, un al treilea fragment (nr. inv. 0110), are analogii în *bordeiul nr. 4* de la Bucov-Tioca, unde a fost datat la mijlocul secolului al IX-lea p.Chr.³⁰.

Pastă semifină compactă de culoare cenușie cu nisip și mică. Ardere completă. Slip de culoare negricioasă la exterior.

Acestei categorii de pastă îi aparțin fragmente de oală cu torți plate (nr. inv. 0135); vase cu suprafețe exterioare lustruite (nr. inv. 0151); vase cu linii orizontale lustruite (nr. inv. 0152); vase cu linii în rețea realizate în tehnica lustruirii (nr. inv. 0069, 0144); baze plate (nr. inv. 0011, 0008, 0076, 0139).

Ceramică din pastă fină

Pastă fină de culoare cărămiziu-gălbuie cu aspect făinos. Conține mică și mici fragmente de calcar (de cca. 1 mm).

Acestei categorii de pastă îi aparțin fragmente de vas cu buza rotunjită la exterior (nr. inv. 0084, 0062).

²³ Comșa 1978, fig. 50/7.

²⁴ Sîrbu, Damian 1996, fig. 147/1, 148/5, 149/5.

²⁵ Enăchiuc 1978, pl. XV/5.

²⁶ Mănuclu-Adameșteanu, Mercan 2002, p. 52 și pl. 1/2.

²⁷ Comșa 1978, fig. 59/7.

²⁸ Comșa 1978, fig. 54:3.

²⁹ Sîrbu, Damian 1996, fig. 150/10.

³⁰ Comșa 1978, fig. 54/7.

Unul dintre aceste fragmente (nr. inv. 0062) are analogii în așezarea de la Bucov-Tioca, în cadrul *bordeiului nr. 9*, datat în intervalul cuprins între secolul al VIII-lea și prima jumătate a secolului al IX-lea³¹.

Pastă fină compactă cu nisip și mică. Ardere primară incompletă. La exterior vasele au culoare cărămizie sau cenușie, miezul pereților are culoare cenușie.

Acestei categorii de pastă îi aparțin fragmente de vase cu gât cilindric scurt și buza întoarsă la exterior (nr. inv. 0010, 0068, 0132).

Unul dintre fragmentele prezentate (nr. inv. 0132), are analogii în așezarea de la Bucov-Tioca, în cadrul *bordeiului nr. 2*, datat în secolul VIII și prima jumătate a secolului al IX-lea³².

Pastă fină compactă de culoare cenușie sau cenușie-gălbuie, cu mult nisip și mică. Arderea primară este completă.

Acestei categorii de pastă îi aparțin fragmente de vase cu gât cilindric și buza răsfrântă (nr. inv. 0059, 0095), fragmente de vase cu buza răsfrântă (nr. inv. 0114, 0129) și fragmente de baze plate.

Unul dintre fragmente (nr. inv. 0114) are analogii în *bordeiul nr. 8* de la Bucov-Tioca, datat din secolul al VIII-lea până la jumătatea secolului al IX-lea³³, iar altul (nr. inv. 0129) este similar unui fragment descoperit în așezarea de la Bucov-Tioca, unde a fost datat în a doua jumătate a secolului al IX-lea și în secolul al X-lea³⁴.

Cronologia

Fragmentele ceramice descoperite în interiorul complexelor arheologice din Evul Mediu Timpuriu de la Buftea-*Flămânzeni* au analogii începând cu secolul al VIII-lea și până în secolul al XI-lea. Majoritatea formelor analizate, până în prezent, au cele mai numeroase analogii în cadrul unor contexte arheologice datate în secolele IX-X. Pentru o asemenea datare, se adaugă prezența redusă a ceramicii cenușii (cca. 15%) și lipsa fragmentelor de găleți din lut³⁵.

Analiza antropologică a resturilor osteologice umane³⁶:

În *Complexul nr. 2* s-au găsit resturi provenind dintr-un schelet incomplet, de sex feminin, în vârstă de 45-50 de ani. Acest individ avea un aspect gracil.

În același complex, dar într-un bulgăre mai mare de pământ găsit separat de scheletul amintit, s-au identificat oase provenind de la un alt schelet feminin, tot de 45-50 de ani, dar mai robust decât primul.

³¹ Comșa 1978, fig. 66/3.

³² Comșa 1978, fig. 76/2.

³³ Comșa 1978, fig. 76/8.

³⁴ Comșa 1978, fig. 77/12-13.

³⁵ Comșa 1978, p. 101; Damian 1996, p. 120-121.

³⁶ Informații preliminare Alexandra Comșa.

Complexul nr. 4 avea în componență osemintele unui copil – *infans I* (0-7 ani). Pe *temporalul stâng* al craniului, se puteau observa urme de cocleală, provenind de la un obiect de aramă/bronz care nu s-a păstrat (cercel?). Tot în acest complex s-au găsit și un dinte aparținând unui copil de cca 5 ani.

În *Complexul nr. 8* a fost descoperită o treime dintr-un os *ilion* de copil – *infans I*.

În *Complexul nr. 13* a apărut o porțiune de *mandibulă* de copil, care, pe baza dentiției, a permis stabilirea vârstei individului la 3 ani ± 12 luni.

Din păcate recuperarea scheletelor în stare avansată de degradare ca și dezordinea în care s-au găsit, nu ne permit să facem și alte aprecieri de ordin antropologic. După aspectul resturilor osteologice recuperate, este posibil ca acestea să fi aparținut unor decedați de la sfârșitul sec. XVIII, început de sec. XIX.

Analiza arheozoologică a resturilor osteologice animaliere³⁷:

Cultura Tei IV

Au fost recuperate câteva oase de animal. Acestea s-au păstrat sub forma unor așchii, o parte dintre ele prezentând urme de ardere. Probabil ele provin de la bovine și ovicaprine. Ele demonstrează că respectiva comunitate se ocupa (și) cu creșterea animalelor³⁸.

Hallstatt Timpuriu:

Mandibula descoperită în G_1 aparține unei ovicaprine. Nu este vorba de un exemplar robust, cum au fost cele din așezarea Tei IV de la București-Militari-Câmpul Boja³⁹, ci, mai degrabă, apropiat de datele metrice al indivizilor din situl Tei de la Popești-Nucel⁴⁰.

Cultura Dridu

Lotul cel mai important de oase de animal a fost recuperat din groapa de alimentare a *Atelierului nr. 1*. Cel din *Atelierul nr. 2* a fost mult mai puțin numeros. La fel ca și cele din gropi (G_2 și G_5).

Între fragmente au fost identificate resturi osoase de la vite domestice, ovicaprine, suine, câini și cal. Această ierarhie este identică celei consemnate pentru așezarea eponimă a culturii, dar și altor situri cum sunt cele de la București-Bucureștii Noi, Bragadiru, Fetești, Fântânele, Gornea-Căunița de Sus, Lazauri-Lubi Tag⁴¹.

³⁷ Informații preliminare Georgeta El Susi.

³⁸ Despre economia culturii Tei, vezi și Schuster 2007, p. 69, cu lit.

³⁹ Moise 2000, p. 155.

⁴⁰ Haimovici 1963.

⁴¹ Schuster, Popa 2008, p. 78, cu lit.

Vorläufiger Bericht hinsichtlich den archäologischen Rettungsgrabungen in Buftea-*Flămânzeni* (2008)

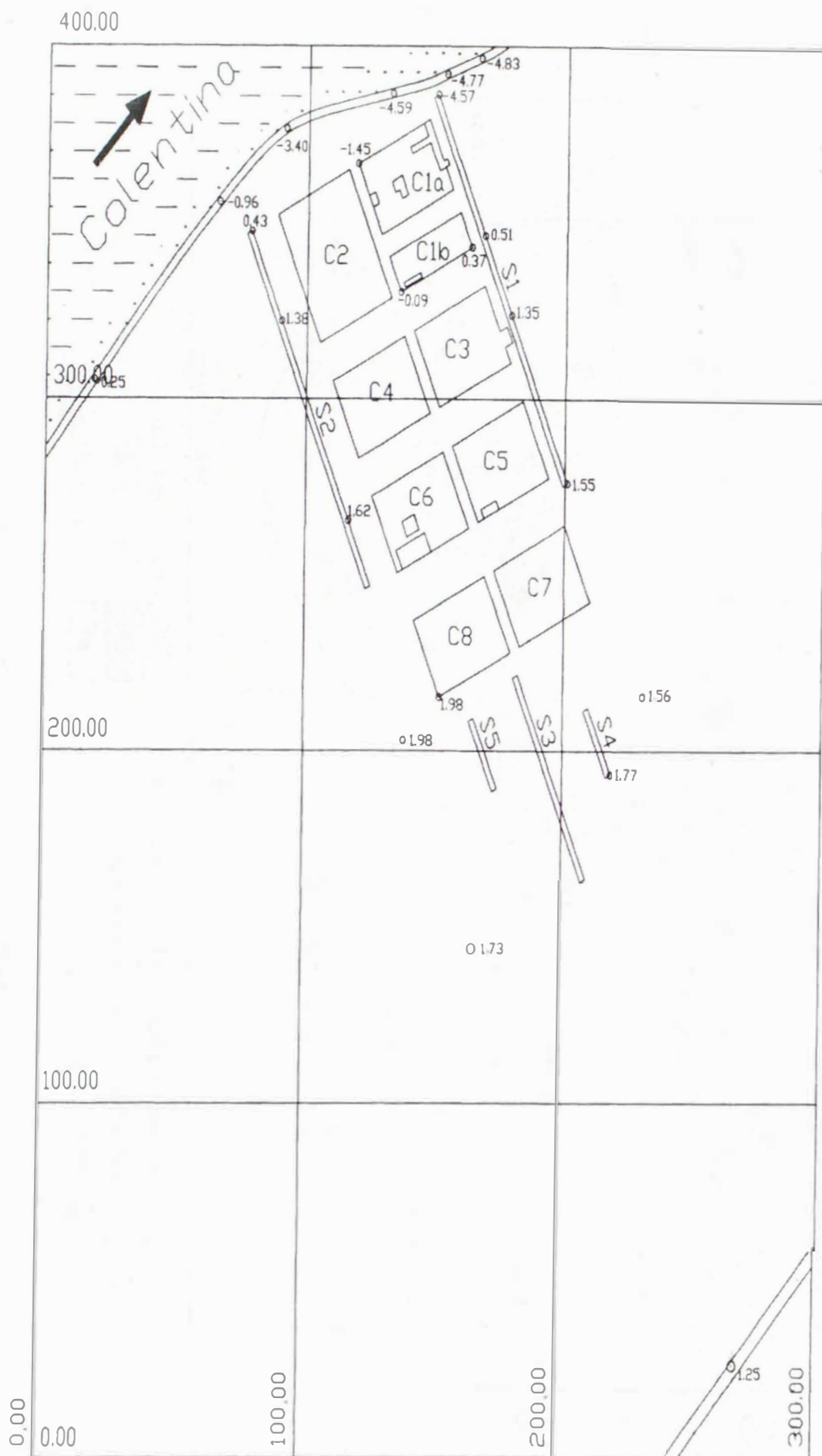
Zusammenfassung

Die im Jahr 2008 unternommenen Rettungsgrabungen in Buftea-*Flămânzeni* führten zur Entdeckung zweier Metallbearbeitungswerkstätten und zweier Abfallgruben aus dem X.-XI. Jh., zweier Abfallgruben aus dem I-II. Jh. n.Chr. und einer frühhallstattzeitlicher Abfallgrube. Es wurden weiter mehrere menschliche Skeletteanhäufungen aus dem XVIII.-XIX Jh. gefunden.

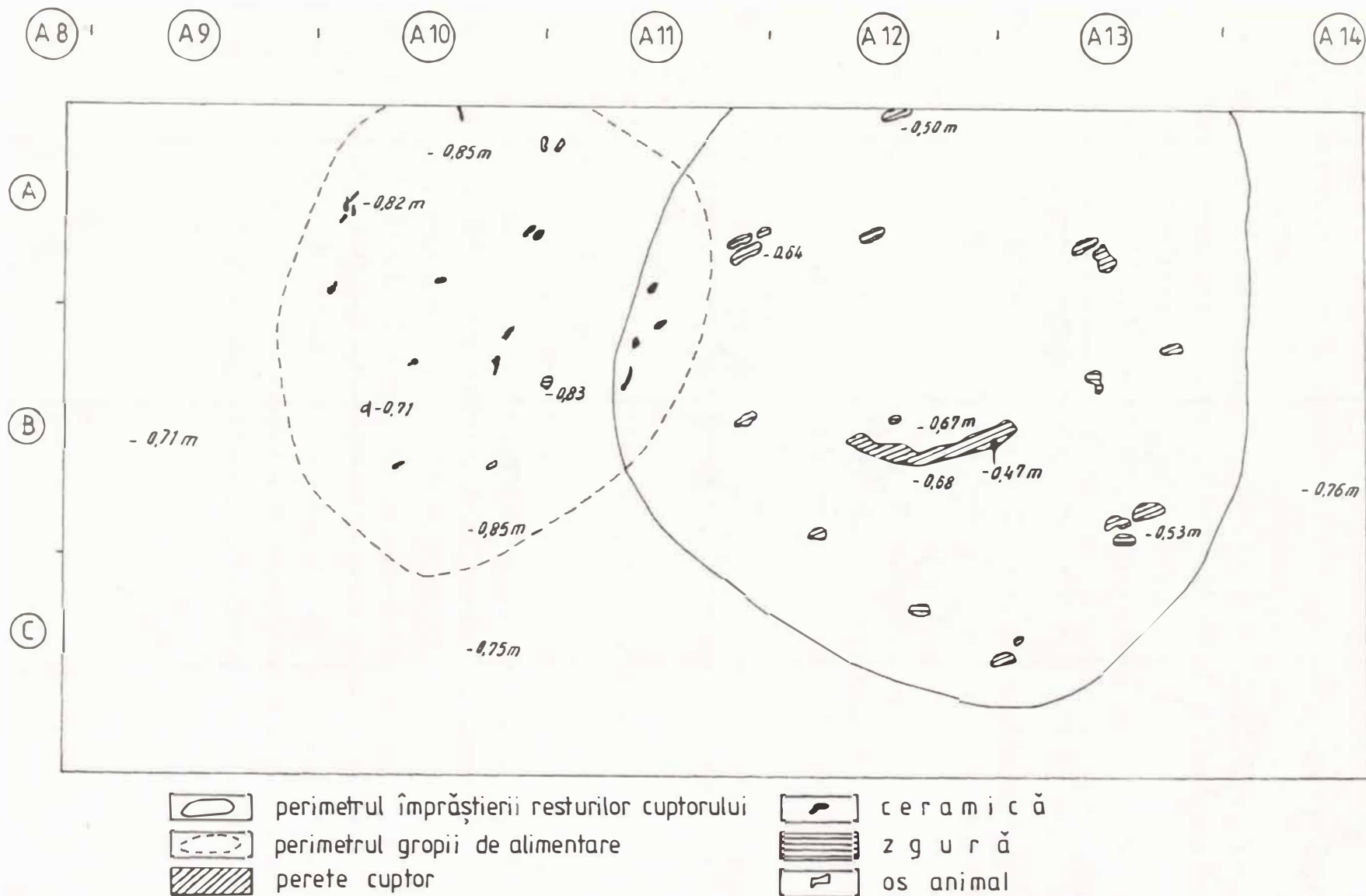
Bibliografie

- [Berciu 1981] **D. Berciu**, *Buridava dacică*, București, 1981.
- [Bichir 1984] **Gh. Bichir**, *Geto-dacii din Muntenia în epoca romană*, București, 1984.
- [Comșa 1978] **M. Comșa**, *Cultura Materială veche românească (Așezările din secolele VIII-X de la Bucov-Ploiești)*, București, 1978.
- [Comșa 1989] **E. Comșa**, *Cercetări arheologice de suprafață în zona de nord-est a orașului Buftea*, în *Buftea. Pagini de istorie*, București, p. 35-39.
- [Damian 1996] **O. Damian**, în V. Sîrbu, P. Damian, E. Alexandrescu, E. Safta, O. Damian, S. Pandrea, A. Niculescu, *Așezări din zona Căscioarele. Greaca-Prundu. Mileniile I î.Hr. – I d.Hr.*, Brăila, 1996, p. 107-121.
- [Enăchiuc-Mihai 1978] **V. Enăchiuc-Mihai**, *Descoperiri arheologice în județul Ilfov*, în V. Vrabie (coord.), *Ilfov. File de Istorie*, București, p. 57-75.
- [Georgescu 1978] **L. Georgescu**, *Contribuții la cunoașterea populației medievale din centrul Cîmpiei Române în lumina cercetărilor de la Buftea – Ilfov*, în V. Vrabie (coord.), *Ilfov. File de Istorie*, București, p. 165-167.
- [Haimovici 1963] **S. Haimovici**, *Studiul resturilor de faună din așezarea de la Popești, aparținând epocii bronzului*, AȘUI „A.I. Cuza”, s. II, Biologie, t. 9, f. 1, p. 147-156.
- [Langu 2006] **S. Langu**, *Considerații asupra istoriei teritoriului extracarpatic în secolele al X-lea – al XIII-lea*, *Danubius XXIV*, p. 63-68.
- [Matei 2004] **Gh. Matei**, *Ocupațiile locuitorilor din Câmpia Munteniei în secolele VIII-IX*, *Ialomița 4 (2003-2004)*, p. 225-240.
- [Mănuclu-Adameșteanu, Mercan 2002] **Gh. Mănuclu-Adameșteanu, N. Mercan**, *Aspecte ale culturii materiale vechi românești în lumina descoperirilor de pe teritoriul orașului Buftea (secolele X-XI)*, București, p. 50-57.
- [Moise 2000] **D. Moise**, *Studiul resturilor faunistice de la Militari-Câmpul Boja*, în M. Negru, C. Schuster, D. Moise, *Militari-Câmpul Boja. Un sit arheologic pe teritoriul Bucureștilor*, București, p. 153-189.
- [Negru 2004] **M. Negru**, *A mirror from the Bucharest City Museum collection, in Hommage of Doina Benea*, Timisoara, 2004, p. 279-281.
- Negru 2007 = M. Negru, *Militari Câmpul Boja Series, III, Settlements of 2nd to 4th centuries AD*, Târgoviște.
- [Olteanu 2007] **St. Olteanu**, *Societatea carpato-danubiano-pontică în secolele IV-XI. Structuri demo-economice și social-politice*, București.

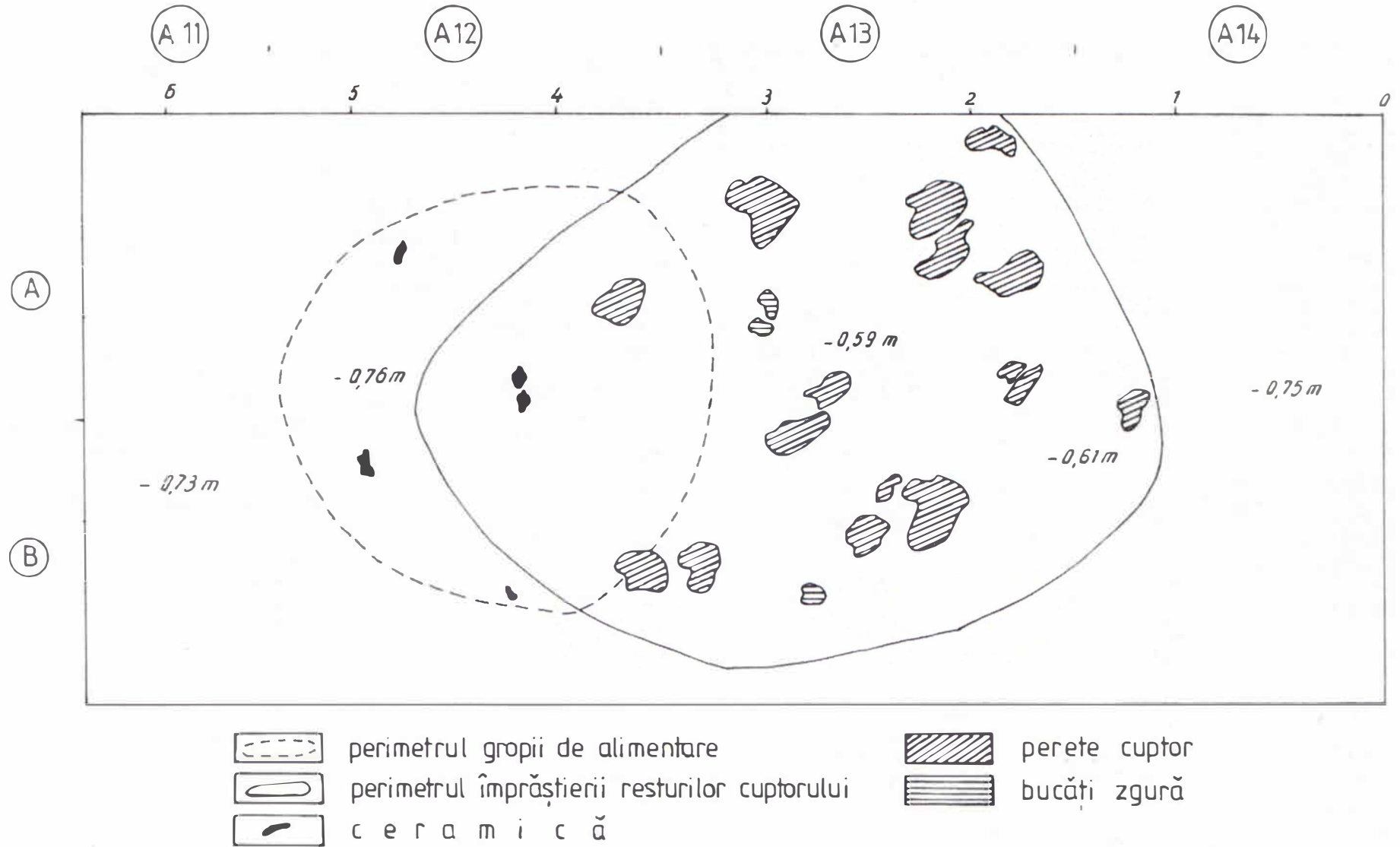
- [Postică 2007] **Gh. Postică**, *Civilizația medievală timpurie din spațiul pruto-nistrean (secolele V-XIII)*, București.
- [Schuster 2005] **C. Schuster**, *Die Tei-Kultur*, în C. Schuster, G. Crăciunescu, C. Fântâneau, *Zur Bronzezeit in Südromänien. Drei Kulturen: Glina, Tei und Verbicioara*, Bd. I, Târgoviște, p.85-132.
- [Schuster 2007] **C. Schuster**, *Die Tei-Kultur*, în C. Schuster, G. Crăciunescu, C. Fântâneau, *Zur Bronzezeit in Südromänien. Drei Kulturen: Glina, Tei und Verbicioara*, Bd. II, Târgoviște, p. 39-74.
- [Schuster, Popa 2008] **C. Schuster, T. Popa**, *Mironești. I. Locuri, cercetări arheologice, monumente și personaje istorice*, Bibliotheca Musei Giurgiuvensis III, Giurgiu.
- [Sîrbu 1996] **V. Sîrbu**, în V. Sîrbu, P. Damian, E. Alexandrescu, E. Safta, O. Damian, S. Pandrea, A. Niculescu, *Așezări din zona Căscioarele. Greaca-Prundu. Mileniile I î.Hr. - I d.Hr.*, Brăila, p. 69-78.
- [Sîrbu, Damian 1996] **V. Sîrbu, P. Damian** în V. Sîrbu, P. Damian, E. Alexandrescu, E. Safta, O. Damian, S. Pandrea, A. Niculescu, *Așezări din zona Căscioarele. Greac-Prundu. Mileniile I î.Hr. - I d.Hr.*, Brăila, p. 31-37.
- [Ștefănescu 1978] **A. Ștefănescu**, *Un lăcaș de piatră ridicat în secolul XVI în vatra satului Mănești-Buștea*, în V. Vrabie (coord.), *Ilfov. File de Istorie*, București, p. 181-185.
- [Ștefănescu 1979] **A. Ștefănescu**, *Cercetări arheologice în raza orașului Buștea*, RMI XVI/3, p. 25-30.
- [Ștefănescu 1989] **A. Ștefănescu**, *Puncte de străveche locuire în raza orașului Buștea*, în *Buștea. Pagini de istorie*, București, p. 19-34.
- [Ștefănescu 2005] **A. Ștefănescu**, *Note privind locuirea din secolele XIV-XV pe raza orașului Buștea*, CAB 6, p. 281-285.
- [Teodor 1996] **D.Gh. Teodor**, *Meșteșugurile la nordul Dunării de Jos în secolele IV-XI*, București, 1996.
- [Zaharia 1967] **E. Zaharia**, *Săpăturile de la Dridu. Contribuție la arheologia și istoria perioadei de formare a popurului român*, București.
- [Zănescu 1992] **I. Zănescu**, *Cronica cercetărilor arheologice (1981-1989)*, CAB 4, p. 363-371.

Planșa I. Buftea-Flămânzani. Planul general al săpăturilor.
Tafel I. Buftea-Flămânzani. Gesamtplan der Grabung.

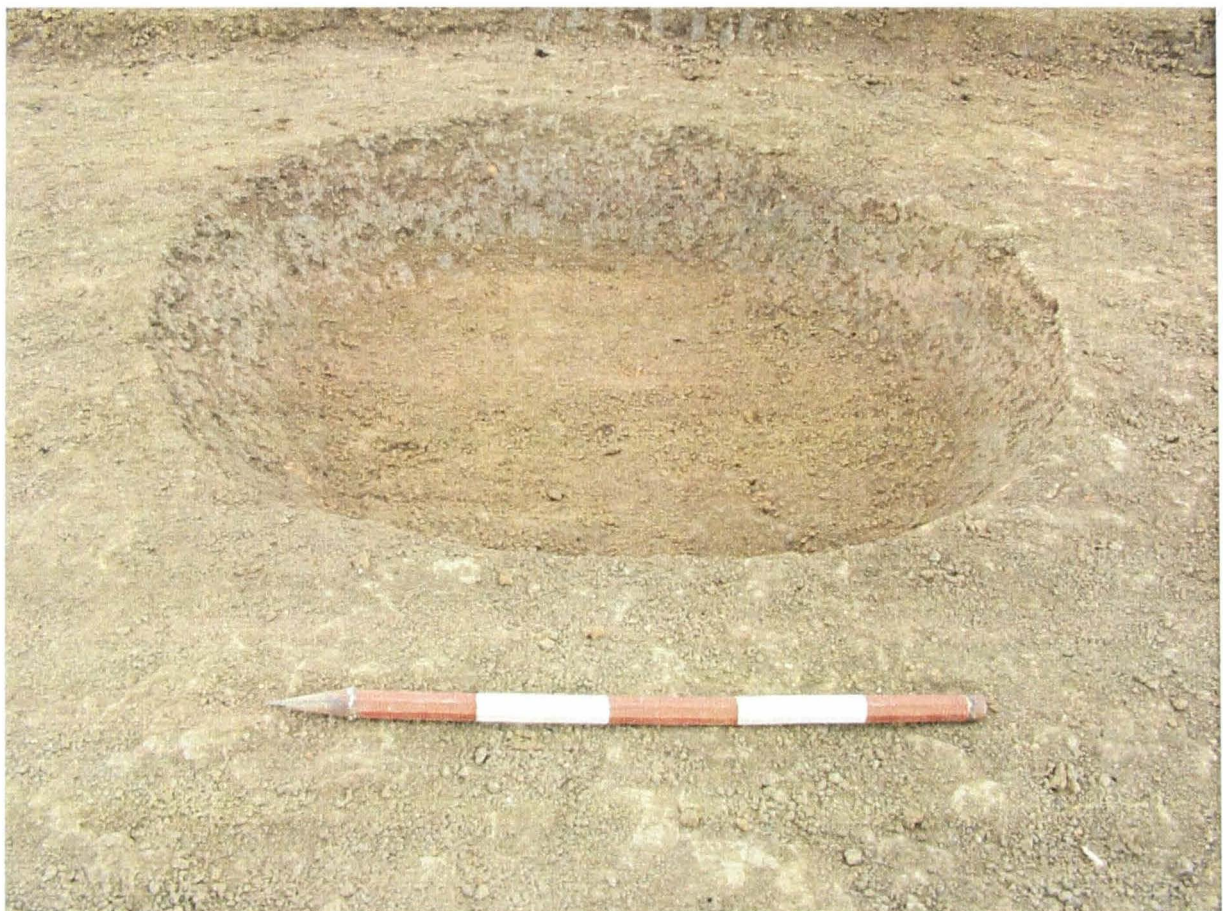
Planșa II. Atelierul de redus minereu de fier nr. 1.
Tafel II. Metallbearbeitungswerkstatt Nr. 1.

Planșa III. Atelierul de redus minereu de fier nr. 2.
Tafel III. Metallbearbeitungswerkstatt Nr. 1.

1

2

Planșa IV. Imagini din tipul cercetărilor:

1 = Atelierul de redus minereu de fier nr. 1; 2 = Groapa nr. 5.

Tafel IV. Metallbearbeitungswerkstatt Nr. 1; 2 = Grube Nr. 5.

A

B

Planșa V. A. Material din Bronzul Târziu:

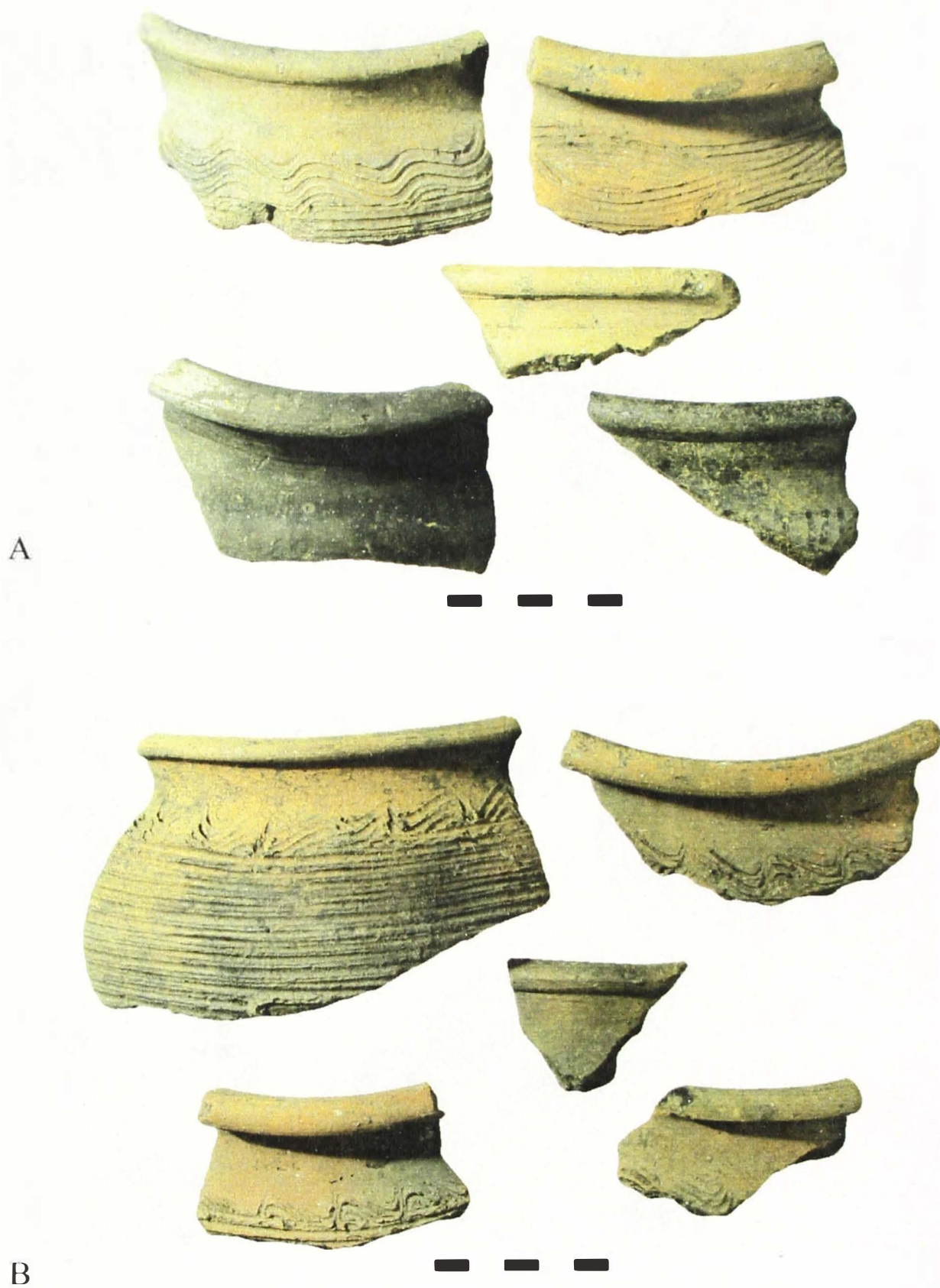
1-3 = ceramică, 4 = piesă din silex; A. 5 = ceramică din Hallstattul Timpuriu.

B. 1-5 = ceramică din secolele I-II p.Chr.

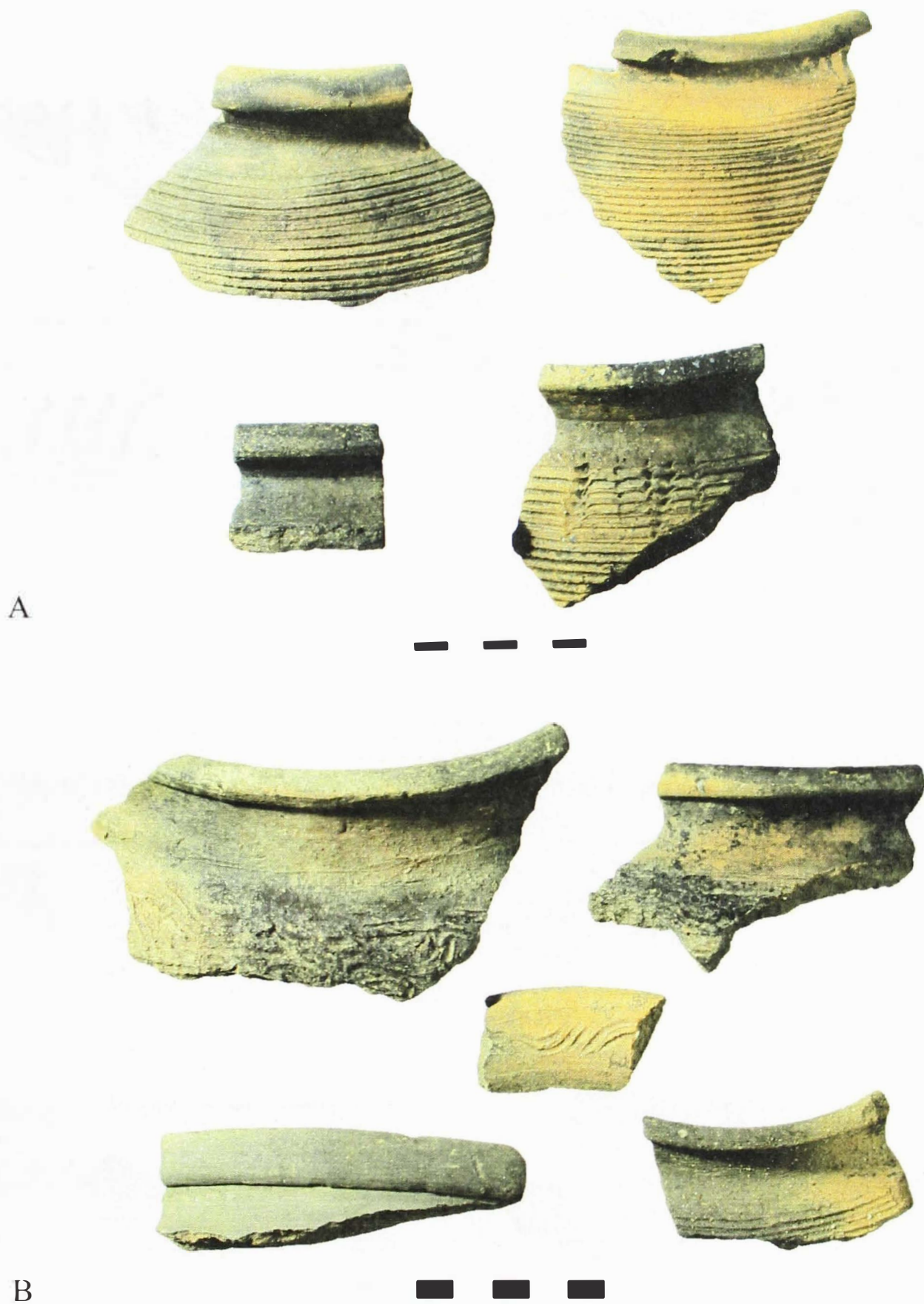
Tafel V. A. Späthronzezeitliches Material:

1-3 = Keramik, 4 = Silexklinge; A. 5 = Frühhallstattzeitliche Keramik.

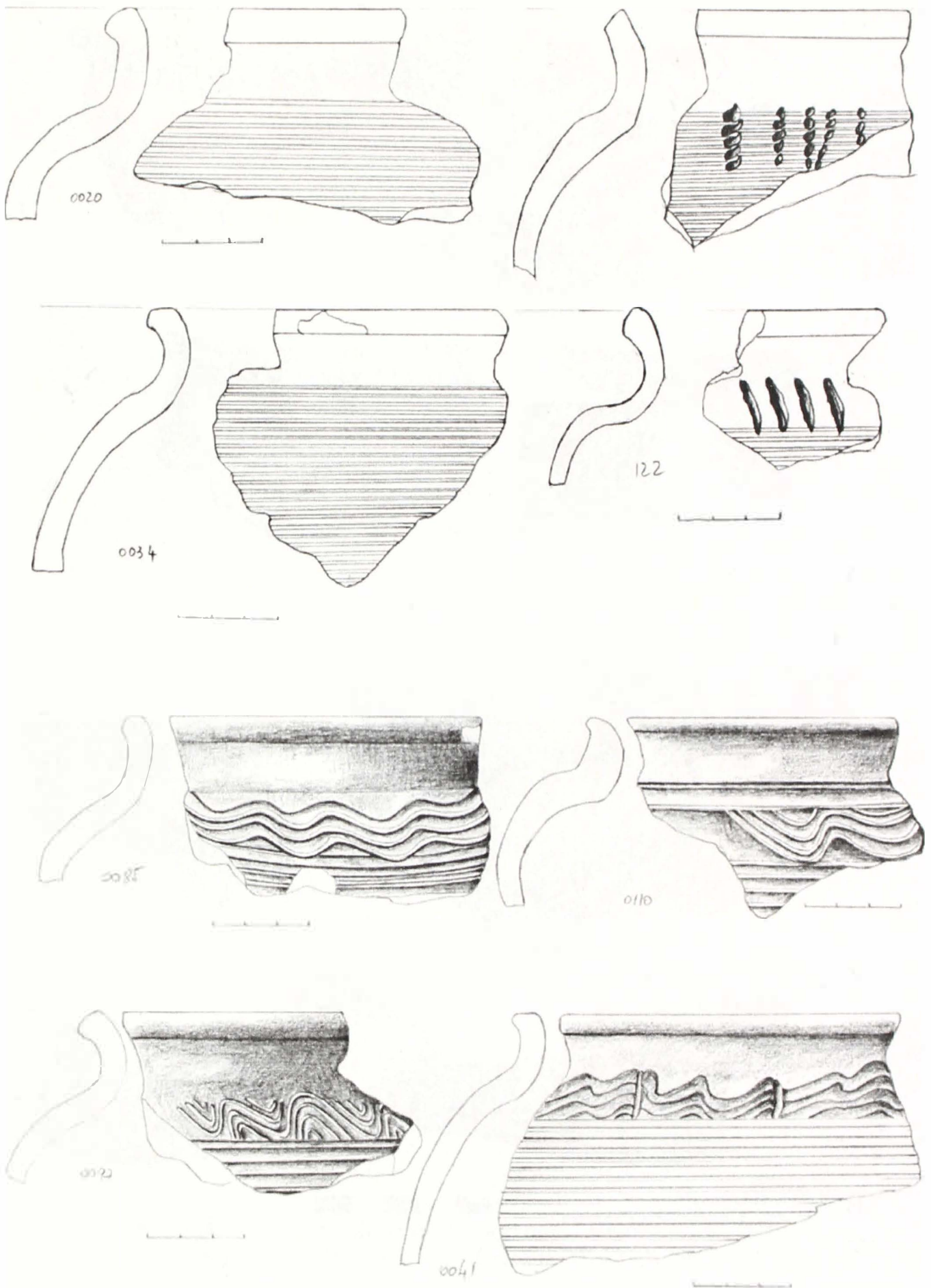
B. 1-5 = Keramik des I-II Jh. n.Chr.

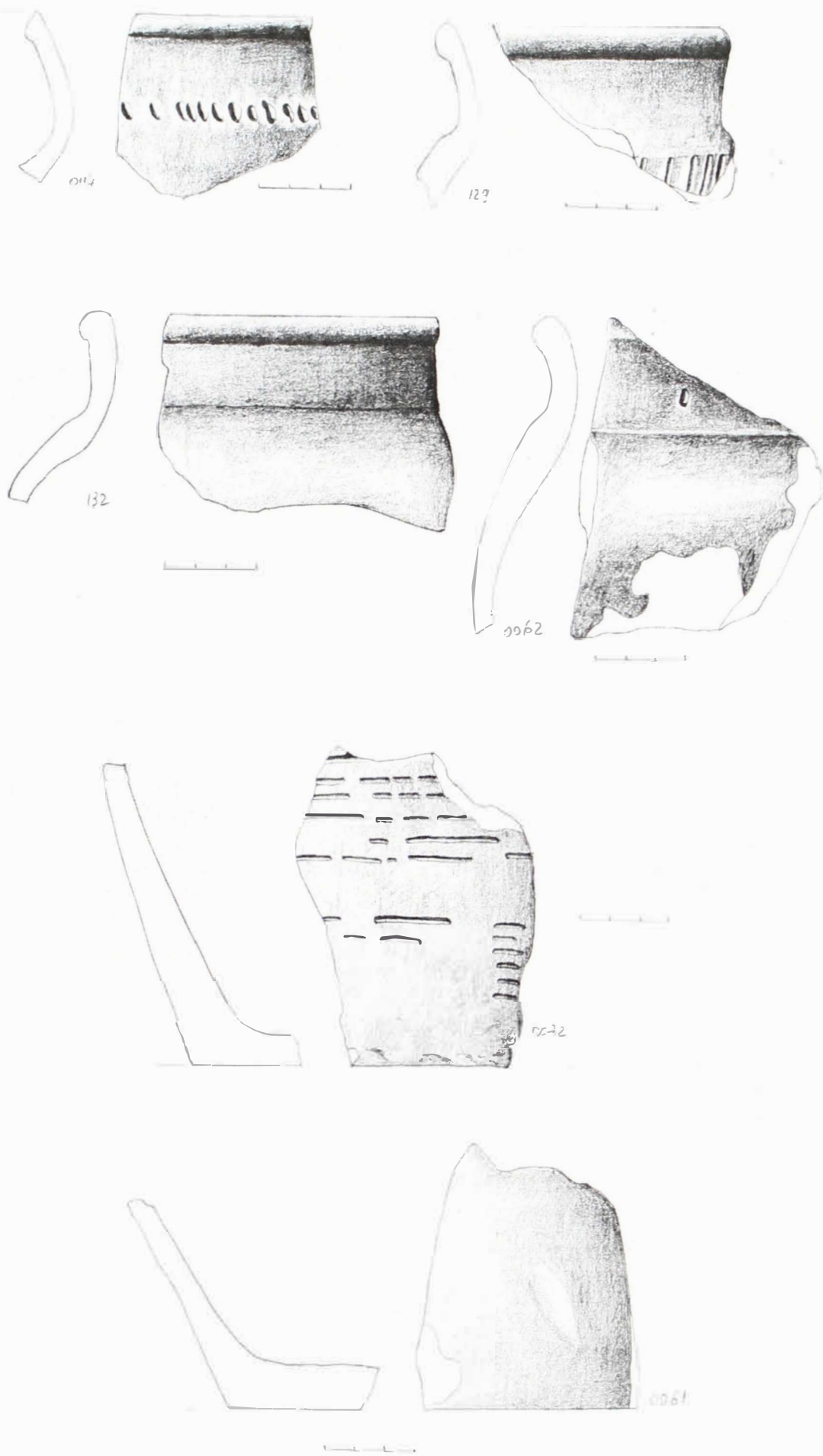
Planșa VI. Ceramică din Evul Mediu Timpuriu (secolele IX-X).
Tafel VI. Frühmittelalterliche Keramik (IX.-X. Jh.)

Plansa VII. Ceramică din Evul Mediu Timpuriu (secolele IX-X).
Tafel VII. Frühmittelalterliche Keramik (IX.-X. Jh.).

Planșa VIII. Ceramică din Evul Mediu Timpuriu (secolele IX-X).
Tafel VIII. Frühmittelalterliche Keramik (IX.-X. Jh.).

Planșa IX. Ceramică din Evul Mediu Timpuriu (secolele IX-X).
 Tafel IX. Frühmittelalterliche Keramik (IX.-X. Jh.).

